

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Fingerroos, Outi

Title: Etnologia lunastaa lupaukset yhteiskunnallisesta tehtävästä

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Fingerroos, O. (2017, 27.4.2017). Etnologia lunastaa lupaukset yhteiskunnallisesta tehtävästä. What the Hela?.
<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/hela/ajankohtaista/blogi/aikasemmat-blogitekstit/etnologia-lunastaa-lupaukset-yhteiskunnallisesta-tehtavasta>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

27.04.2017

Etnologia lunastaa lupaukset yhteiskunnallisesta tehtävästä

Outi Fingerroos

Akateemisten tutkijayhteisöjen toivotaan aina jollakin tavalla osallistuvan yliopiston kolmannen tehtävän toteutukseen. Kolmas tehtävä on kirjattu myös [yliopistolakiin](#), jossa todetaan, että yliopistojen tulee ”toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.”

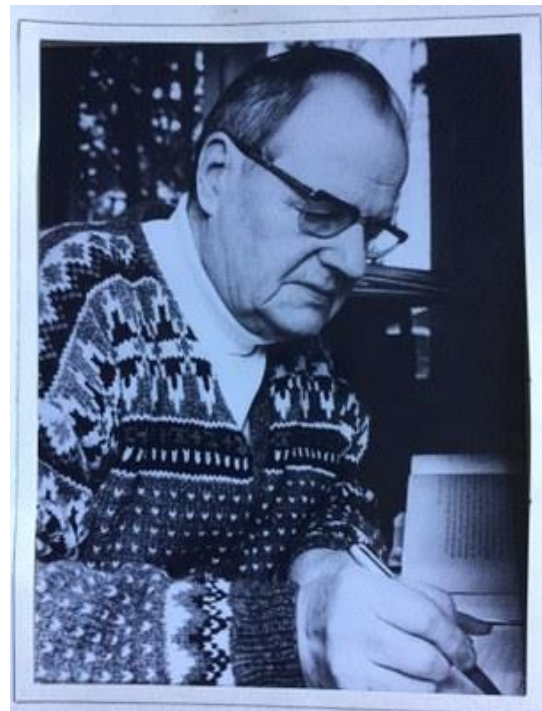
Eri yliopistot ovat vastanneet tähän perustuslailliseen tehtäväänsä kirjoittamalla strategioissaan, miten ne toimivat aktiivisessa vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa; myös tutkimuksen rahoittajat peräävät yhteiskunnallista valveutuneisuutta. Mutta onko strateginen puhe tutkimuksen yhteiskunnallisuudesta lopulta niin uutta ja ihmeellistä? Eikö tutkimus ole aina ollut tekemisissä yhteiskunnan kanssa?

Suomalaisen tieteen historian yksi valovoimaisimmista vaikuttajista oli [Kustaa Vilkuna](#) (professori vuosina 1950–1959). Hän oli paitsi loistava kynänkäyttäjä myös sanavalmis yhteiskunnallinen vaikuttaja. Hän toimi lukuisissa luottamustoimissa ja poliittisissa tehtävissä. Vilkunan kaltaiset akateemikot saattaisivatkin hymähtää nykyaikaisille strategioille ja puheille yliopistojen kolmannen tehtävän toteutuksesta. Kansallisten tieteiden edustajille yhteiskunnallisuus oli itsestään selvää.

Etnologiassa on tekeillä [yhteiskuntaetnologiaa käsittelevä artikkelikokoelma](#). Sen keskeinen sanoma tiivistyy huomioon siitä, että yhteiskuntaetnologia ei ole uusi keksintö, mutta tieteenalan sisällä tutkimuksen ja ennen kaikkea tutkimuksen tekijöiden yhteiskunnalliset motivaatiot ovat vaihdelleet eri aikoina paljon.

Kansallisten tieteiden edustajien kunniatehtävä oli rakentaa itsenäiselle Suomelle kulttuurista pääomaa. 1960-luku muutti suomalaista yhteiskuntaa, mikä johdatti tieteentekijätkin uudenlaisten pohdintojen äärelle. Perustutkimus teoretisoitui ja tutkijoista tuli enemmän pätkä- ja palkkatyöläisiä kuin yhden kansan ja kansakunnan palvelijoita. Tämä johti siihen, että yhteiskunnallisesta vuorovaikutuksesta muodostui koko yliopistolaitokselle korulause, niin kutsuttu kolmas tehtävä, jota ryhdyttiin erikseen perustelevaan.

Tämä ei silti merkitse, että yhteiskunta olisi kadonnut etnologisesta tutkimuksesta. Etnologiselle tutkimukselle on tilausta, sillä tavallisten ihmisten arki on alkanut kiinnostaa myös muiden tieteenalojen tutkijoita. Yhteiskuntaetnologisen tutkimuksen arvo on siinä, että

se tuo paikallistasolle, hallintorakenteisiin, virastoihin ja instituutioiden toimintojen rinnalle vaihtoehtoista, kokemuksellista ja joskus hyvinkin vaiettua ja vaikeaa tietoa. Yhteiskuntaetnologi osaa kertoa, mitä jokin asia merkitsee kotona, yhteisöissä ja paikallistasoilla, yksilöiden ja yhteisöjen arjessa tai arjen toiminnoissa. Arkeen ja inhimilliseen kokemukseen keskittyvä yhteiskuntaetnologinen tutkimus tarjoaa inhimillisen, kulttuurisen ja kokonaisvaltaisen näkökulman virallisen tiedon rinnalle.

Outi Fingerroos on etnologian professori Helassa.

Kuvalähde: Janne Vilkuna.